RUSKI INWALID

N°. 136.

CZWARTEK 14. *Czerwca* 1817.

CZYLI

WIADOMOŚĆI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości kraiowe. Królewstwo Polskie. — Wiadomości zagraniczne: Niemcy. Niderlandy. Francyia. Hiszpania. — Rozmaite wiadomości. — Wiadomości uczone: Ruski Pustelnik.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

S Peterzburga, 14. *Czerwca.*

Rzeczywisty Szambelan *Ozerów* Cywilny Twerski Gubernator, uwolnionym został od obowiązku zaymowanego dotąd, a mianowany Koniuszym i dyrektorem stad konnych dworu *Nayiaśnieyszego Pana*, oraz prezesem w expedycyi konney, s przeznaczeniem roczney pensyi 2532 rubli na rok. Nadto roskazano Ministrowi skarbu i przychodów, aby w dopełnienie pensyi wydawano pomienionemu *Ozerowi* co rok s kassy Państwa rubli 2868.

— Radca Kollegski *Mohilewski*, Dyrektor Kancellaryi głowno-zarządzaiącego Jeorgią, *Naymiłościwiey* mianowanym został Radcą Stanu.

Z Irkutska od 18. *Kwietnia.*

Donaszą iż iezioro *Baykal* chociaż pokryte iescze iest lodem: lecz iuż po nim nieieżdżą i dla tego poczta do *Kiachty*, *Werchneudynska* i do *Nerczyńska* wysłana iest 14. b. m. koło pomienionego ieziora lądem.

— Przeznaczony na naczelnika do Kamczatki Kapitan Floty *Rykord*, dnia wczorayszego tu przybył, i wkrótce ma się puscić w dalszą podróż.

KRÓLEWSTWO POLSKIE.

Z Warszawy, 7. *Czerwca.*

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO
etc. etc. etc.

NAMIESTNIK Królewski w Radzie Stanu.

Chcąc zapobiedz wątpliwości, iakaby zayść mogła z powodu sporów prawnych między prywatnemi a skarbem Jego Cesarsko-Królewskiey Mości Rossyyskim, lub Władzami Rossyyskiemi w Królestwie Polskiém, na rzecz tegoż Skarbu działaiącemi, postanowiliśmy i stanowiemy:

iż wszelkie spory z mocy kontraktów, liweranków, kaucyy lub iakichkolwiek innych działań między Władzami Rossyyskiemi, na rzecz Skarbu Imperium Rossyyskiego czyniącemi, a prywatnemi, uważane tak bydź maią, iak interessa tyczące się skarbu Królestwa Polskiego, i w drodze Administracyyney toczonemi bydź winny.

Dopełnienie ninieyszego postanowienia Kommissyom Rządowym, w czém do której należy, tudzież Delegacyi Administracyyney i Prokuratoryi Jeneralney Królestwa Polskiego polecamy.

Działo się w *Warszawie* na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 10. Maia 1817 roku.

(Podpisano) *Zaiączek.*

Radca Sekretarr Stanu, Jenerał Brygady

(Podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z oryginałem:

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady

(Podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z wypisem:

Minister Sprawiedliwości *W. Sobolewski.*

Zastęp. Sekr. Jener. J. *Hankiewicz.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

S Sztutgardu, 6. Czerwca.

Wyszedł tu krótki ale iasny i dokładny reskrypt Królewski, odpowiadaiący na doniesienie Stanów zgromadzonych o nieprzyięciu proiektu konstytucyi większością głosów, oświadczonem 4. b. m. Reskrypt iest w następuiących wyrazach:

«Widziemy z doniesienia waszego pod datą dzisieyszą nam podanego, iż przełożone przez Nas w dniu 26. b. m. zakończenie obrad względem przyięcia proiektu konstytucyi, zostało odrzuconem przez was większością 69 głosów przeciwko 42. W skutek czego, i zgodnie s pomienionym przełożeniem Naszym ogłosiliśmy zgromadzenie wasze za ustałe i obowiązki każdego z was za przekrócone. Roskazuiemy oraz, aby każdy z was niemaiący stałego mieszkania w tey stolicy, *wrócił do domu.*»

Nazaiutrz Król wydał następuiący Manifest, który na zawsze zostanie w Historyi iako dowod wspaniałości i sprawiedliwości tego młodego Monarchy:

«Dowiedzieliśmy się z doniesienia Stanów przedstawionego nam pod datą 4. b. m. iż te, przez większość głosów i niepoięte dla Nas przyczyny usunęły się od proiektu konstytucyi, podanego w reskrypcie naszym pod dniem 26. b. m. a razem i od zakończenia umów konstytucyynych. Ten wypadek pozbawia nas wszelkiey nadziei doprowadzenia do końca iakich kolwiek umów s pomienionem zgromadzeniem stanów.»

«Dotkliwe to iest dla serca oycowskiego naszego uczucie, gdy widziemy nieużytecznemi wszelkie z naszey strony usiłowania w celu utworzenia porządku rzeczy, któryby zadość czynił wszelkim potrzebom, i był źródłem powszechney spokoyności i zadowolnienia; lecz z drugiey strony nasze własne obowiązki i stosunki z drugiemi Państwami, niepozwalaią abyśmy dalsze iescze czynili ofiary na zapotrzebowania stanów zgromadzonych; gdyż w przeciwnem zdarzeniu tron nasz pozbawiłby się swoiey godności, Rząd swoiey czynności, a narod niezawisłości od reprezentantów swoich.»

«I to iest, co nas zmusiło do rozwiązania zgromadzenia, którego czynności dalsze nieobiecywały nam pomyślnych owoców.»

«Dołączaiące się tu rysy wszystkich obrad, umów i posiedzeń, które się dotąd odbyły w sprawie konstytucyi, zdolne są przekonać każdego bezstronnego sędziego, iż z Naszey strony uczyniliśmy wszystko, co się tylko zgadzało s prawami tronu naszego i mądremi zasadami Rządu. W proiekcie konstytucyynym i w dodatku do reskryptu pod dniem 26. p. m. wszystko iest zawarte, co tylko służyć może do ustalenia obywatelskiey i polityczney wolności narodu Wirtembergskiego. Możemy zostać w zupełnem przekonaniu, iż współcześni i następcy, oddadzą sprawiedliwość naszemu sposobowi myslenia i czynnościom, a razem uznaią tych 42 członków, którzy tak chwalebnie dali siebie poznać w tey sprawie, *za prawdziwych i mądrych przyiaciół oyczyzny.*»

«Przy tem powtarzamy zapewnienie Nasze, iż odtąd iuż wierny Nasz narod, będzie używał wszelkich korzyści proiektu konstytucyynego, wyłączywszy tych, którzy należą do reprezentacyi Stanów.»

«Zostaiemy w zupełnem przekonaniu, iż poddani Królewstwa naszego ziednoczonego, zostaną niezachwiani w wypełnianiu powinności swoich obywatelskich tém bardziey, iż każde nieposłuszeństwo i naruszenie spokoyności i porządku powszechnego, ze wszelką surowością ukarane będzie.»

— Stany zgromadzone Wirtembergskie wysłały 4. b. m. następuiące pismo do Xięcia *Pawła* Wirtembergskiego, które także niewiele im czyni honoru:

«Odebraliśmy *Naymiłościwsze* pismo Waszey Królewicowskiey Mści, które 17. p. m. czytane było na posiedzeniu zgromadzenia naszego.»

«W. K. M. raczysz powtarzać w piśmie swoiem, iż masz zamiar potwierdzenia takiey tylko konstytucyi, która będzie przyiętą iednomyślną i dobrowolną zgodą przez wszystkie członki Stanów zgromadzonych, i zabeśpieczy prawa Xiążąt krwi Królewskiey, na rzeczywistości których, nayczęściey się opiera zachowanie konstytucyi. A przeto ośmielamy się mieć nadzieię, iż uroczyste przyznanie praw wysokiey rodziny, któreśmy wy-

razili w adressie do Króla, tu dołączonym, zasłuży na łaskawe potwierdzenie Waszey Królewicowskiey Mości.»

— Z liczby odrzucaiących proiekt konstytucyi znaydywali się wszystkie członki wyższey szlachty będący tutay w liczbie 19 głosów. Za proiektem odezwali się wszystkie członki rycerstwa, niewyłączaiąc nawet Panów *Massenbacha* i *Warnbiulera*. Skoro postanowienie ogłoszonem zostało, Baron *Ow* oświadczył, iż się protestuie nietylko przed Stanami zgromadzonemi przeciwko niego; ale ma zamiar swoią protestacyią przełożyć Królowi i prosić naypoddaniey, o niedopuszczenie aby cały naród cierpiał za postanowienie takowe.

Z Inspruk, 29. *Maia*.

9. b. m. w obwodzie Rattenbergskim rospadła się ogromna gora i zamieniła w pustynię bardzo żyżną dolinę. Niemała liczba rodzin, które tam mieszkały, znayduie się przez to w naysmutnieyszem położeniu. Szkody tey okolicy wynoszą do 100,000 złotych. Trzeba rozumieć, iż rospadnięcie takowe, iest skutkiem niezmiernych śniegów, które w Lutym i Kwietniu spadłszy w nadzwyczayney obfitości, przez nagłą odmianę powietrza prędko się rospuściły, i rozmyły pomienioną górę.

Z Munich, 1. *Czerwca*.

Ciągle przybywaią tu partyie zboża które Rząd nasz zakupił za granicą. Król roskazuie przedawać one piekarzom za bardzo mierną cenę, a ci stosownie do niey przedaią chleb. Na targu wczorayszym za miarę zboża płacono 55 złotych.

Z Wiednia, 31. *Maia*.

Dzisieysze nasze dzienniki ogłaszaią długi szereg nominacyi, których Cesarzowa Jmść iako wielka Mistrzyni orderu krzyża gwiazdzistego dopełniła. Między innemi znayduią się J. C. M. Maryia Ludwika i Teresa Franciszka, Xiężna Toskańska.

— Kardynał Séveroli opuścił tuteyszą stolicę dnia wczorayszego i udał się napowrót do Rzymu.

— Cesarz Jmść w nagrodę doświdczonego przywiązania i usług okazanych oyczyznie przez bankiera Konstantego *Bellio*, raczył go wynieść na stopień Barona Państwa Austryiackiego.

— Słabość J. C. M. Xiężney Brezyliyskiey przymusiła Margrabiego *de Marialva* odłożyć na dzień 1. Czerwca wielką ucztę, która miała bydź daną 26. Maia w Augarten. Część przygotowanych żywności z roskazu Margrabiego posłano do szpitalu ubogich.

— J. C. M. Arcy-Xiążę *Palatyn* przybył 27. b. m. s Xiężną małzonką swoią, która nam czyni nadzieię widzenia w krótce nowey latorośli w rodzinie Cesarskiey.

NIDERLANDY.

Z Bruxelli, 31. *Maia*.

Eskadra nasza pod roskazami Kontr-Admirała *van de Capellen* znaydowała się w naylepszym stanie koło Minorki. Ukazała się w zatoce Algierskiey, i udała się do Tunis. W Algierze wszystko było spokoyne. Właśnie w tę porę przybyły tam dwie korwety darowane Deiowi przez Sułtana; lecz fregata, która razem s pomienionemi statkami wypłynęła s Konstantynopola, iescze nie przyszła była. Wspomniana fregata miała na sobie 300 Turków, powszechnie rozumieią, że zginęła.

— Baron *de Keverberg de Kessel*, Rządca prowincyi *Anvers*, mianowanym został Rządcą *Flandryi* wschodniey.

— Donoszą s Carlsruhe, iż w skutek proklamacyi J. K. M., pod datą 25. Marca, Towarzystwa dobroczynności zawiązały się w *Manheim*, *Offenbourg*, *Dourlach*, *Pforzheim*, *Säckingen*, *Fribourg* i *Constance*.

FRANCYIA.

S Paryża, 2. *Czerwca*.

Monsieur, maiac z sobą dwóch Xiażąt synów swoich, znaydował się na popisie 24. batalionów Gwardyi narodowey. Król Imść ukazał się na balkonie w towarzystwie Ich K. M. Xiężney *Angulemskiey* i *Berry*. Legiony przywitały J. K. M. i towarzyszące mu Xiężne nayżywszemi okrzykami radości.

— Sąd mieyscowy w *Caen* ma rozbierać na przyszłem posiedzeniu sprawę, których przykłady są bardzo rzadkie. To iest oskarzono matkę, o zamordowanie syna. Jest to zbrodnia, która Likurgowi bardziey iescze zdałaby się niepodobną aniżeli oycobóystwo.

— Hrabia *Levis-Mirepoix* umarł przed kilku dniami w Wersalu maiac wieku lat 47.

HISZPANIA.

Z Madrytu, 20. *Maia*.

Utrzymuią, iż Minister przychodów dopiął swego zamiaru, to iest że plan podany przez niego, zyskał potwierdzenie Królewskie. Zasady takowego planu są następuiące:

«Naywyższy dochod z Beneficiów kościelnych niepowinien przechodzić 20,000 *realów*. Połowa przychodów Biskupstw i Arcybiskupstw, ma bydź wnaszaną do Kassy Państwa. Piąta część intrat za prawa rozmaitych dominiów ma także należeć do skarbu.»

« Kontrybucyia ieneralna s funduszów, nałożona będzie na wszystkich właścicieli bez wyłączenia. »

« Cła wewnętrzne są zniesione: zostaną tylko te, które są na granicach i w portach morskich. »

« Prowincyie uprzywileiowane, iak n. p. *Biskaya*, *Nawarra*, i t. p. podległe odtąd będą prawom powszechnym. »

« Król zabespiecza znowu całość długu publicznego. »

— Według ostatnich doniesień z wyspy S°. Dominika iest tam iescze trzeci właściciel, nazywaiący się *Groman*, który ma w swey posiadłości góry daley za *Jeremiaszem* leżące, i czasem posuwaiąc swe napadnienia aż do tego miasta, przymusza dwóch innych Panów wyspy, do poruszenia sił zbroynych.

ROZMAITE WIADOMOSCI.

— Papież teraźnieyszy nadzwyczaynie iest uprzeymy i przystępny. Gdy mu przedstawiaią osoby niebędące wiary Katolickiey, nie dopuszcza, aby go w nogi całowały; postępuie kilka kroków naprzeciw nich, i podaie im rękę. Mężczyźni ukazuiący się na iego dworze składaią wprzod szpady, i rękawiczki zdeymuią, chyba że są w mundurze. Damy pragnące przypuszczenia siebie przed oblicze IegoŚwiątobliwości, muszą się wprzód zgłosić przez Damę Rzymską do Marszałka dworu, którym zwyczaynie iest ieden z Prałatów domu Xiążęcego. W tym razie Damy biorą na siebie suknią iedwabną z ogonem, białą lub czarną, z długiemi rękawami, dochodzącą na piersiach do podbródka, i zasłonkę haftowaną. Nie przyymuie Papież Dam ani w pałacu Kwirynalnym, ani Watykańskim, ale w ich pawilonach, czyli iak zowią w *Rzymie*, w kawiarniach ogrodów tych pałaców. Nie wchodzą także na dziedziniec, ani do główney części pałacu na górze *Cavallo*, bo tam był dawniey klasztor Mnichów, a klauzura iego iescze dotąd niezniesiona.

— Dziennik *di due Sicilie* pod 3 p. m. zawiera co następuie:

« Nigdy iescze okolice nasze tak bardzo od cudzoziemców niebyły odwiedzane iak teraz. Niema nocy, w któreyby okropny Wulkan nie miał licznych odwiedzin. Wiele osób nawet tyle są odważne, iż nie zważaią na głęboki śnieg, który górę tę w tych dniach okrył. Jak się zdaie, duch mody zamienił w ogólną i konieczną potrzebę, ażeby z dalekich krain przybywano dla okrycia się popiołem z *Wezuwiusza*, lub pełem *Pompei*, *Misano*, *Pozzuoli*.

WIADOMOSCI UCZONE.

Ruski Pustelnik.

Bursa Kupiecka w Peterzburgu.

(Dokończenie.)

Zakończę ten artykuł piękną anegdotą czyniącą honor towarzystwu Kupców Rossyyskich. Nie pomnę w którym roku, i dla iakich rachunków Angielscy i innych zagranicznych narodów Kommissarze zakupuiący zbywaiące produkta Rossyyskie i odsyłaiący za morze, do tego stopnia cenę tych towarów zniżyli, iż rolnicy, i wszyscy ci co ie przywieźli do sprzedania, konieczniebyś się powinni byli zruynować, gdyby przedali za taką cenę, albo zostawili do sprzedania niewziąwszy gotowych pieniędzy. To widząc *Władimirów*, znaiomy z bogactw swoich uczciwie nabytych, poznał że to są sieci zastawione na ściśnienie przemysłu Rossyyskiego, w skutek czego niechybnie nastąpić powinien upadek kursu. — Zakupił sam ieden wszystkie Rossyyskie produkta za gotowe pieniądze w przyzwoitey cenie. W roku następuiącym więcey iescze uczynił, gdy albowiem zawiedzione na swym podstępie zagraniczne kantory musiały mu zapłacić taką cenę iaką przeznaczył, bardzo wiele zyskał, i cały zarobek popołowie podzielił s tymi, od których s pierwszey ręki kupił, odtrąciwszy wprzódy procent należny za swoie miliony.

Oto usługi które rozsądny kapitalista może uczynić oyczyznie! Spokoyny obywatel tyle może bydź użytecznym kraiowi, co i rycerz zwyciezki. Ten szlachetny czyn *Władimirowa* nie mógł się ukryć przed oczyma *Katarzyny Wielkiey*. Osobiście mu ta Monarchini oświadczyła zadowolnienie swoie, a potomność nieprzestanie mówić o postępku szanownego obywatela z wyniosłością szlachetną.

Wspomnę iescze o czynie, przez który towarzystwo kupców Peterzburskie dowiodło uczucia wdzięczności należney bahatyrowi zbawcy oyczyzny. One to darowało dom wspaniały Hrabiemu Piotrowi *Witgenszteynowi*, gdy nieprzyiaciel z granic Rossyyskich wygnanym został.

Niema wątpliwości, że dobroczynny pokoy poda Rossyi sposobność oswobodzenia handlu od wszelkiey zawisłości, oraz powiększenia i udoskonalenia floty Kupieckiey! Wtenczas Rossyyskie okręta same poniosą dostatki swoie; otworzy się nowe źródło przemysłu i oświecenia, i statki kupieckie dostarczać będą flocie woienney biegłych i doświadczonych maytków, iak się to dzieie w Anglii i Ameryce.